УДК 378.4(477.43-25)(091)

Є. І. Сохацька

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ТОРЖЕСТВО СПРАВЕДЛИВОСТІ: ІСТОРІЯ НАЗВИ

У статті відтворена тривала, почасти драматична, історія боротьби української громадськості, передусім Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, за присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету.

Ключові слова та словосполучення: ідеологічна платформа держави, ретроспекція, українська влада, історична справедливість.

> 20 серпня ц.р. Прем'єр-Міністр України підписала розпорядження за №1119-р «Про присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету. У ньому йдеться: «Прийняти пропозицію МОН про присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету та надалі іменувати Кам'янець-Подільський національний університет» (сторінка «Законодавство України» сайту Верховної Ради»).

За скупим офіційним законодавчим текстом — доволі тривала, а подекуди й драматична історія домагань прогресивною українською громадськістю імені Івана Огієнка одному з провідних ВНЗ України. Газета «День» (№56/1794 від 30.III.2004 р.) у статті «Історія однієї назви» чи не єдиною в Україні дала місце на своїх сторінках перебігу перипетій цієї справи. У анотації статті пророче зазначалося, що справу з найменуванням університету буде доведено до завершення, бо з цим ім'ям навчальний заклад уже готовий жити. Так, вустами інтерв'юваної Голови Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка було прокоментовано Постанову Кабміну від 13 березня 2003 р. про надання університету статусу класичного, але... без імені Івана Огієнка, його першого ректора і фундатора, видатного державного, громадського та культурного діяча, ученого-енциклопедиста. Тодішній віце-прем'єр з гуманітарних питань, подейкують, не дуже, м'яко кажучи, «симпатизував» петлюрівському міністру Іванові Огієнку (він же церковний діяч митрополит Іларіон).

Отож пророцтво збулося. Надії на повернення історичної справедливості справдилися. Здавалося, що ж тут дивного? Для чого таку увагу приділяти цьому факту? Хіба можна інакше бути в Українській державі?

Звичайно, повинні бути увічнені імена славних синів України, славних Великих Українців. Без них не може бути ідеологічної платформи держави, цього стрижня її буття.

Однак радість все-таки затьмарюється смутком. Чому, здавалося би, на таку цілком справедливу й зрозумілу акцію було затрачено стільки часу і стільки зусиль? Отож трохи ретроспекції...

Наведу бодай кілька значущих, на мій погляд, фактів минулого:

1990 р. — рада філологічного факультету тодішнього Кам'янець-Подільського педагогічного інституту (протокол №2 від 28 листопада) приймає рішення про звернення до вищих державних інстанцій про перетворення ВНЗ в університет з присвоєнням йому імені Івана Огієнка.

1992 р., 16-17 квітня — подолавши чималі перепони, передусім прокомуністичний спротив провідної професури університету на чолі з тодішнім ректором, на базі філологічного факультету університету відбулася науково-теоретична конференція «Духовна і науково-педагогічна діяльність І.І. Огієнка (1882-1972 рр.)» — перша в Україні. Рекомендації конференції з пунктом «Перетворити Кам'янець-Подільський педагогічний інститут в університет і присвоїти йому ім'я Івана Огієнка, його фундатора і ректора» було надіслано у відповідні інстанції — Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти. У вересні ж цього року вчена рада К-ПДПІ прийняла рішення про реорганізацію ВНЗ, відповідні документи теж було направлено в Кабінет Міністрів України.

27 травня 1992 р. було створено Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка, головною метою якого було визначено проведення широкої культурно-просвітницької, пропагандистської роботи щодо спадщини Івана Огієнка.

1993 р. — Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка зініціювало вузівський референдум, зібрало сотні підписів викладачів та студентів на підтримку ідеї перейменування ВНЗ.

1995 р. — ряд громадських організацій м. Кам'янець-Подільського, зокрема філія Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, «Просвіта», надіслали заяву-звернення Прем'єр-Міністру Є. Марчуку, міністру освіти М. Згуровському щодо реорганізації Кам'янець-Подільського педінституту в університет і присвоєння йому імені першого ректора.

1997 р., 22 жовтня — урочисто презентовано Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, але вже без імені В. Затонського і ще — без імені І. Огієнка. А ще 1997 рік рядом громадських організацій було проголошено роком Івана Огієнка. Всеукраїнським Товариством Івана Огієнка у м. Кам'янець-Подільський знову на базі філологічного факультету університету проведено другу Всеукраїнську наукову конференцію «Духовна і наукова педагогічна діяльність І.І. Огієнка (1882-1972 рр.)». І ***знову*** посилаються в різні державні інстанції рекомендації щодо найменування університету.

Проведення другої Всеукраїнської огієнківської конференції (1997 р.) супроводжується (до і після) шаленим спротивом прокомуністичних сил проти Івана Огієнка як особистості, який нібито займав сумнівну позицію в роки Другої світової війни, зокрема холмського періоду життя (1940-1944 рр.). Як доказали сучасні дослідники, це чергові міфи ідеологічного прорадянського спадку. І. Огієнко все життя був одержимий ідеєю самостійної України, її державності.

1998 р., березень — Президент України Л. Кучма дав розпорядження керівнику Міністерства освіти України п. М. Згуровському внести пропозиції щодо присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському та імені Олеся Гончара Дніпропетровському університетам (газета «Літературна Україна». — 26 березня 1998 р.). У відповідь знову заяви «представників лівих сил» м. Кам'янець-Подільського (газета «Фортеця». — м. Кам'янець-Подільський. — 29 травня). Подібне публікували газети «Комуніст» (1999. — №3) і «Комуніст Поділля» (1997. — №9).

На жаль, тодішнє керівництво університету виявилося неспроможним вирішити розпорядження Президента. Особливої настирності не проявило й тодішнє Міністерство освіти.

На захист доброго імені вченого піднялася преса. У «Подільських вістях» (м. Хмельницький) зі статтею «Іван Огієнко: «Працю довершить наступне покоління?» виступила Тетяна Слободянюк.

1998 р. — всі ці «атаки» комуністів змусили звернутися до Служби безпеки України. Одержано лист-відповідь на ім'я Голови Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка Є. Сохацької від заступника голови Служби безпеки України В. Пристайка:

«Шановна Євгеніє Іванівно! Ваша заява щодо розслідування обставин життя та діяльності І.І. Огієнка у роки Другої світової війни Службою безпеки України уважно розглянута.

Повідомляємо, що пошук таких документів проводився нами вже неодноразово [...]. В результаті встановлено, що ні в Державному архіві Служби безпеки України, ні в УСБУ у Хмельницькій області та в архівних підрозділах інших областей України, а також у Центральному архіві Федеральної Служби безпеки Росії будь-яких документальних матеріалів про І.І. Огієнка немає.

У зв'язку з цим проводити розслідування діяльності І.І. Огієнка у роки Другої світової війни, відповідно до норм чинного законодавства (ст.ст. 4, 94 КПК України), у Службі безпеки України підстав немає».

1999 р., січень — хмельницька журналістика, член Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка Тетяна Слободянюк у статті «Навіщо сенсації, коли так потрясають будні» (газета «Подільські вісті». — 1 січня) так прокоментувала авторитетний і остаточний висновок СБУ у так званій «справі Огієнка»: *«Цей лист — важлива перемога українства у жорстокій ідеологічній війні старого з новим, тоталітарного з національним. Таки є Божа справедливість. І дуже хочеться, щоб ми усі не забували про неї у будь-яку пору життя, незважаючи на лихоліття та зневіру. На добре діло Бог допоможе — і тому творимо добро, щоб життя достойним ставало».*

Здавалося б, крапка поставлена. Але створилася ситуація: верхи дозволяють, а низи (адміністрація університету) сплять чи бояться...

2001 р. — новий імпульс у справі присвоєння Кам'янець-Подільському університету імені Івана Огієнка пов'язаний зі вступом на посаду ректора Кам'янець-Подільського педагогічного університету

відомого вченого-огієнкознавця, члена Ради правління Товариства Олександра Завальнюка. На першій же Вченій раді (січень 2001 р.) було поставлено на обговорення звернення Товариства (№9/1 від 7.11.2001 р.) щодо гідного пошанування 120-річчя фундатора університету Івана Огієнка встановленням йому меморіальної дошки на фасаді головного корпусу. Було одноголосно прийнято рішення, щоб до 85-річчя (2003 р.) заснування університету таку встановити. Робочу групу з виготовлення очолив відомий художник Борис Негода.

2002 р., 3 жовтня — відбулося розширене засідання вченої ради університету на прийняття звернення до Президента України щодо зміни статусу педагогічного університету на класичний та присвоєння йому імені Івана Огієнка. Запрошеними були Микола Плав'юк, голова ОУН, екс-президент УНР в екзилі, доктор економічних наук, почесний професор університету; Ірина Тюрменко, доктор історичних наук, професор, огієнкознавець; Володимир Ляхоцький, доктор історичних наук, професор, огієнкознавець; Богдан Червак, головний редактор газети «Українське слово», Олександр Мазурчак, міський голова м. Кам'янця-Подільського. Виступили ректор Олександр Завальнюк, професор М. Плав'юк, проф. І. Тюрменко, проф. В. Ляхоцький, Євгенія Сохацька, голова Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, П. Ткачук, завкафедри української мови, О. Мазурчак.

Одноголосно було прийнято Звернення до Президента України Л.Д. Кучми про перетворення університету в класичний і присвоєння йому імені Івана Огієнка (протокол вченої ради №9 від 3 жовтня 2003 р.).

2003 р., 17 вересня — у рік святкування 85-річчя Кам'янець-Подільського університету, у рамках проведення II Міжнародного Конгресу українських істориків було відкрито меморіальну дошку Іванові Огієнку на фасаді головного корпусу університету. На святі пошанування виступила голова Товариства. Вона наголосила: «Відкриття дошки — важлива справа, але ще важливіше, щоб Огієнківському дітищу — університету — нарешті надали ім'я його фундатора».

Бій за ім'я Огієнка триває!

2005 р., 8 лютого — конференція трудового колективу Кам'янець-Подільського університету прийняла Звернення до Президента Віктора Ющенка щодо присвоєння названому навчальному закладу мені Івана Огієнка. Відповідний лист за №165 від 15 лютого 2005 р. було надіслано в Секретаріат Президента.

2006 р. — оскільки наближався 2007 рік — рік 125-річчя від дня народження Івана Огієнка, Рада Товариства звернулася з новим проханням до Голови Держави, в якому, зокрема, зазначено:

«Ім'я Великого Подвижника національної ідеї потребує глибиннішого державного визнання, зокрема в галузі освіти. Його багатогранна спадщина, зокрема науково-педагогічна, повинна бути введена в діючі навчальні плани ВНЗ.

Враховуючи великі заслуги Івана Огієнка у національному відродженні України початку XX ст., створенні національного університету на Поділлі, а також значення його наукової і духовної спадщини для сучасної України та наближення славного ювілею — 125-річчя від дня народження, просимо Вас, шановний Вікторе Андрійовичу, видати Указ «Про чергові заходи щодо відзначення 125-річного ювілею відомого державного і громадського діяча Івана Огієнка — Митрополита Іларіона» (проект додається).

Впевнені, що Ваше особисте втручання зрушить з місця справу, над якою б'ється українська національно зорієнтована громадськість понад п'ятнадцять літ, — справу гідного пошанування Славного Сина Нації — Івана Огієнка (1882-1972 рр)».

Поки верхи приймали рішення, Товариство, члени Ради готувалися до ювілею.

Рішенням вченої ради Кам'янець-Подільського державного університету від 29 червня прийнято Положення про Відзнаку «За заслуги у розвитку освіти і науки в Кам'янець-Подільському державному університеті» і порядок її вручення.

Посвідчення №1 виписано на ім'я Івана Огієнка (посмертно). В урочистій обстановці на засідання вченої ради університету від 3 жовтня 2006 року нагороду прийняла представниця роду Огієнків, секретар Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка проф. **Ірина Тюрменко.** Вона сказала:

«Сьогодні Кам'янець-Подільський державний університет продовжує славетні традиції, закладені Іваном Огієнком у 1918 р. Університет змінюється на очах, перетворюючись на модерний навчальний заклад європейського зразка. Він добре знаний не лише в Україні, а й далеко поза його межами. Тут відчувається дух Івана Огієнка, тут шанобливо зберігається пам'ять про першого ректора, тут панує дух науки, культури, тут втілюється найсучасніша науково-педагогічна думка, тут нарешті діє Центр огієнкознавства, якого немає не лише в Україні, але й у всьому україномовному світі».

2007 р., 7 лютого — появився Указ Президента «Про вшанування пам'яті Івана Огієнка» за №85/2007 р. від 7 лютого 2007 р. У п.2 Указу зазначено: «*Кабінету Міністрів України, Раді Міністрів автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчити питання про присвоєння окремим навчальним та науковим закладам і установам імені Івана Огієнка, а також відповідне найменування чи перейменування в установленому порядку вулиць та площ у населених пунктах України*».

2008 р. — ніякої реакції на Указ Кабмін не проявив упродовж 2007 р. Час не чекав, бо наближався 2008 р. — рік святкування 90-річчя Кам'янець-Подільської alma-mater — Кам'янець-Подільського університету (з 22 січня 2008 р. — національний, згідно з Указом Президента України В. Ющенка за №44/2008, але знову... без імені Івана Огієнка).

Скориставшись статусом депутата міської Ради, підготувала звернення депутатів міської Ради до Кабміну (на ім'я Юлії Тимошенко), Міністерства освіти (І. Вакарчук), голови Хмельницької облдержадміністрації (І. Гавчук). У ньому йшлося:

«Ми, депутати Кам'янець-Подільської міської ради, із захопленням сприйняли Указ Президента України за № 44 /2008 від 22 січня 2008 року «Про присвоєння Кам'янець-Подільському державному університету статусу національного». Це є великим визнанням значимості вкладу університету у розвиток національної освіти та науки.

Водночас цю подію розцінюємо як факт історичної справедливості: підтверджується спадкоємність національно-освітніх традицій, адже Кам'янець-Подільський національний університет є спадкоємцем Кам'янець-Подільського державного українського університету, заснованого 22 жовтня 1918 року, на зорі нашої відновленої Української Державності.

Відомо, що фундатором і організатором університету був Іван Іванович Огієнко (1888-1972 рр.), видатний український вчений, громадський та церковний діяч. 2007 рік був роком пошанування 125-річчя від дня його народження.

Підтримуючи ініціативи громадськості, передусім Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка та Комітету по присвоєнню премій імені Івана Огієнка, Президент України видав Указ «Про вшанування пам'яті Івана Огієнка» за № 85/2007 від 7 лютого 2007 р. В Указі Президента пропонувалося органам державної влади вивчити питання щодо присвоєння окремим навчальним та науковим закладам і установам імені Івана Огієнка, відповідного найменування чи перейменування вулиць і площ у населених пунктах України тощо. Так акцентувалася увага на глибшому пошануванні й осмисленні цієї знакової постаті в українському духовному житті XX століття.

Наближається знаменна для нашого міста дата, яку ми будемо урочисто відзначати 22 жовтня 2008 року, — 90-річчя Кам'янець-Подільського національного університету.

Громадськість, наукова еліта міста та держави уже понад п'ятнадцять літ домагається присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському університету. Нагадуємо, що ще 8 лютого 2005 року конференція трудового колективу закладу прийняла рішення та Звернення до Президента України з таким проханням (протокол № 165 від 15 лютого 2005 р.).

Однак усі попередні уряди не спромоглися вирішити позитивно це питання.

Вельмишановна Юліє Володимирівно! Знаючи Вашу послідовність у відстоюванні національних пріоритетів та патріотичну й ділову налаштованість Вашого уряду, звертаємося до Вас з проханням:

— враховуючи великі заслуги Івана Огієнка у національному відродженні України початку XX ст., створенні національного університету на Поділлі, а також значення його наукової та духовної спадщини для сучасної України та наближення славного ювілею — 90-річчя

Кам'янець-Подільського університету, ***просимо присвоїти Кам'янець-Подільському національному університету ім'я Івана Огієнка.***

Переконані, що громадськість м. Кам'янця-Подільського заслуговує на підтримку й визнання її заслуг у духовному відродженні України».

До честі депутатів, а це загалом патріотично налаштована громадськість, Кам'янець-Подільська міська рада V скликання рішенням двадцять сьомої сесії від 27.02.2008 р. (№11) вирішила:

«Відповідно до статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні, міська рада вирішила:

1. Схвалити текст Звернення Кам'янець-Подільської міської ради щодо присвоєння Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка (додається).

2. Звернення направити Прем'єр-Міністру України Тимошенко Ю.В., віце-прем'єру з гуманітарних питань Васюнику І.В., міністру освіти та науки України Вакарчуку І.О., голові Хмельницької обласної державної адміністрації Гавчуку І.К.».

Водночас використала і особисті канали. Ще в серпні 2006 р. копію Звернення ради Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка до Президента України Віктора Ющенка з проханням гідно пошанувати 125-річчя від дня народження Івана Огієнка, зокрема й щодо присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському державному університету та надання йому за визначну огієнкознавчу працю статусу національного, було направлено Голові Фонду «Україна 3000» п. Катерині Ющенко. До копії було додано й особистого листа. У ньому йшлося:

«Звертаємося до Вас з великим проханням підтримати нас у благородній справі — справі увічнення пам'яті Івана Огієнка, більше відомого у світі як Митрополити Іларіона. Вам, представниці діаспори, відомо про великий авторитет цієї Людини в україномовному світі. На його підручниках з української мови виховувалися малі українці, розкидані по світах.

З 1992 року ми боремося за повернення імені Івана Огієнка в материкову Україну. Неодноразово зверталися у державні інстанції про присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському державному університету, фундатором якого він був у часи УНР (1918 р.). Але безрезультатно...

Знаючи і шануючи Вас, як велику патріотку, надіємося на Вашу увагу і сприяння».

Пані Катерина обіцяла підтримку. Підтримав наші ініціативи й Президент АПН України В.Г. Кремень. Не підтримав лише тодішній Міністр освіти С. Ніколаєнко (на його адресу теж була направлена копія Звернення до Президента щодо 125-річчя І. Огієнка). У листі-відповіді МОН (за підписом заступника міністра М.Ф. Степка) від 01.11.2006 р. за №1/11-6020 зазначалося: «Що ж до присвоєння Кам'янець-Подільському державному університету імені Івана Огієнка, то згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 груд-

ня 2004 року №910-р «Про тимчасове припинення розгляду питань присвоєння імен» тимчасово, до законодавчого врегулювання, присвоєння імен призупинено».

У новорічному різдвяному 2008 р. привітанні я зверталася до п. Катерини Ющенко зі словами:

«Вельмишановна й Дорога Пані Катерино!
Прийміть й мої найщиріші вітання з Новим Роком
та Різдвом Христовим!
Зичу Вам і Вашій Родині лишень добра: хай кутя буде смачною,
а коляда дзвінка й весела!
Христос Рождається!

Водночас хочу висловити Вам слова вдячності за сприяння у поверненні доброго й славного імені Івана Огієнка в Україну. Знаю, що й Ваша участь додалася до появи Указу Президента, нашого дорогого Віктора Ющенка, «Про вшанування пам'яті Івана Огієнка» (№ 85/2007 від 7.II).

Указ, слава Богу, є! Це велика підтримка для шанувальників Івана Огієнка, зорганізованих (і незорганізованих) у Товаристві його імені.

Тепер при новому уряді і новому прем'єрі з гуманітарних питань (п. І. Васюникові) бажаним є виконання п.2 Указу — «Про присвоєння імені Івана Огієнка окремим навчальним закладам».

Восени цього року наш університет святкуватиме 90-річчя заснування (1918). Було б чудово, якби він таки одержав ім'я Івана Огієнка — свого фундатора і першого ректора.

Дорога Пані Катерино, знаючи Вас як цілеспрямовану й натхненну Українку, прошу посприяти цій справі. Що від нас залежить — ми все зробимо!.. А робимо ми багато. Щоб не бути голослівною, надсилаю до Вашої бібліотечки свою книжечку про І. Огієнка та IV випуск наукового Огієнківського збірника, який Товариство видає щороку.

Зостаймося здорові та багаті!
Щиро Ваша
Євгенія Сохацька,
голова Товариства»

Несподівано на адресу Товариства надходить документ із Секретаріату. Наводжу його повністю:

«Секретаріат Президента України
Служба Державного Протоколу та Церемоніалу
Президента України
Міністру освіти та науки України І.Вакарчуку
Копія:
Голові Всеукраїнського товариства Івана
Огієнка Є.Сохацькій
вул. Івана Огієнка, 61,
м. Кам'янець-Подільський,
Хмельницька область, 32300

Шановний Іване Олександровичу!

Просимо Вас розглянути по суті звернення Голови Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка Є. Сохацької, яке надійшло на адресу Катерини Ющенко, щодо пропозиції про присвоєння імені Іван Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету.

Будемо вдячні за відповідь.

Додаток: звернення на 1 арк.

З повагою,

завідувач сектору Орися Гундер»

Воістину «шерше ля фам» — шукайте жінку. Цією жінкою стала наша перша леді Катерина Ющенко. І справа зрушилася. Міністерство освіти в особі заступника міністра В.Д. Шинкарука від 17.04.2008 р. за №1/11-1407 звернулося до ректора О. Завальнюка з проханням:

«*Шановний Олександре Михайловичу!*

Міністерством освіти і науки одержано від Секретаріату Президента України звернення Голови Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка Євгенії Сохацької, яке надійшло на адресу Катерини Ющенко, щодо присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету.

Міністерство просить розглянути це питання і про прийняте рішення поінформувати у встановлений законодавством термін».

Усі необхідні документи, а це передусім історична довідка про університет, про суть діяльності Івана Огієнка, було надіслано.

Розпорядження Кабміну за підписом Ю. Тимошенко появилося. Не випадково на його початку зазначено: «Прийняти пропозицію МОН...», тобто Міністерства освіти і науки. Отож, якби не патріотична позиція Міністерства в особі його Міністра Івана Олександровича Вакарчука, то позитиву-дива не сталося б.

Спасибі Вам, дорогий Іване Олександровичу, за участь у цій справі. Нею Ви засвідчили, що Міністерство освіти має гідного очільника, справді українського Міністра.

Ви довели ділом, що українська справа в Україні не є безнадійною. Ви стали зразком справжнього українського чиновника (краще, урядовця). Лише патріотично налаштовані люди повинні займати урядові посади в Україні).

Ім'я І. Огієнка зобов'язує! Воно стане новим імпульсом у вивченні й пропаганді творчої спадщини Великого Українця. Ми й надалі будемо домагатися поставити цю справу на державну основу. Пора видати в Україні хоча б збірку вибраних праць І. Огієнка, вивчити питання про перенесення архіву І. Огієнка в Україну (зараз він у Канаді, у консисторії Української православної церкви). Впевнені, що так і буде! У цьому, як і завжди в огієнківських домаганнях, нас підтримують потужні громадські організації — Спілка письменників України, Конгрес української інтелігенції, Комітет по присудженню премій Івана Огієнка (голова А. Чебикін), відомі вчені-огієн-

кознавці (О. Завальнюк, М. Тимошик, І. Тюрменко, З. Тіменик, Я. Поліщук та ін.), Всеукраїнське Товариство імені Т.Г. Шевченка «Просвіта».

Ім'я Огієнка стало символом української державності та соборності. Вчитаймося, вдумаймося в його поетичні рядки:

Я взяв своє серце малими руками
Й віддано поклав Україні до ніг,
І юна любов розцвілася між нами,
І став я орати твердий переліг.
Й нікому вже більше не дав я любові,
Бо другого серця кохати не маю.
І вірним зостанусь, аж дошки соснові
Єдину любов мою спинять без краю.
(«Наша культура. — 1952. — Ч.8(173). — С.10).

Повернулося до нас чисте і чесне ім'я Івана Огієнка.

Присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету є цілком справедливим. Наш приклад повинен бути застереженням, щоб нові світлі українські починання не повторювали нашого тернистого шляху, а зазнавали кращої, тобто скорішої, долі. Щоб відоме «через терни до зірок» трансформувалося в слоган «українцям — долю й волю!». Шануймося, бо ми того варті!

Слава Україні!

The article deals with the long, in some way dramatic, historical struggle of Ukrainian society for awarding Kamenets-Podolsky national university the name of Ivan Ogienko.

Key words and words combination: ideological programme of the country, retrospection, Ukrainian power, historical justice.

Отримано: 27.08.2008 р.